

„Agykutatóként azt kívánom hazám polgárainak, hogy az agyunkat egyre jobban lefoglaló külső információáradat ellenére képesek legyünk odafigyelni a lélek hangjára, több ezer éves hagyományainkat hordozó belső világunkra. Csak így állíthatjuk alkotóképességünket, vágyainkat, az együttműködő szellem erejét közös felemelkedésünk szolgálatába.”

Idézet Dr. Freund Tamás akadémikus, az első Bolyai-díjas bejegyzéséből a Bolyai Díj Emlékkönyvébe. Budapest, 2000. április 2.

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY®

BOLYAI FARKAS

2018/19. KÖRZETI FORDULÓ 9. OSZTÁLY

BOLYAI JÁNOS

A rendezvény fővédnökei:

Prof. Dr. FREUND TAMÁS akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke
Dr. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az Oktatási Jogok Biztosa

A feladatsorok összeállítói:

MARTON ÁGOTA FLÓRA középiskolai tanár
PAPP ISTVÁN GERGELY középiskolai tanár

A feladatsorok lektorálói:

KEREKES BARNABÁS középiskolai tanár
KAPOSINÉ BODÓ ANNA középiskolai tanár

A honlap és az informatikai háttér működtetői:

TASSY GERGELY középiskolai tanár
WITTNER-BERTA ENIKŐ általános iskolai tanító

A verseny megálmodója:

NAGY-BALÓ ANDRÁS középiskolai tanár

<http://www.bolyaiverseny.hu/magyar912>

Az 1-13. feladatok megoldását a válaszlapon a megfelelő helyre tett X-szel jelöljétek! Előfordulhat, hogy egy feladatban több válasz is helyes.

- Az alábbi szerzők közül hárman kortársak. Kik ők?
(A) *Vörösmarty Mihály* (B) *Örkény István* (C) *Illyés Gyula*
(D) *Weöres Sándor* (E) *Jókai Mór*
- Olvassátok el Lengyel Dénes *Mátyás király könyvtára* című mondájának az alábbi részletét, majd jelöljétek meg az igaz állításokat!
„*Ahogy javában nevték a püspököt, Mátyás király mindjárt a védelmére kelt. – Nagyon helyesen teszi Báthory Miklós, hogy a tétlenséget kerüli, olvas és tanul. Akik kinevetik, ostobaságukról tesznek bizonyosságot. Nem hallottatok Catoról? Míg a szenátus tagjai összegyülekeztek, olvasással töltötte az időt.*”
(A) *A monda a XIV. században játszódik.*
(B) *Mátyás király budai könyvtárának könyvei a corvinák.*
(C) *A szenátus az ókori Róma egyik hatalmi szerve, törvényhozó testülete.*
(D) *A részlet összesen négy képzett főnevet tartalmaz.*
(E) *A részletben összesen hét határozott (tárgyas) ragozású ige van.*
- Minek a jelképes kifejezése, milyen ember a „kerékkötő”?
(A) *Részezes.* (B) *Értelmetlen munkát végző.*
(C) *Csaló, szemfényvesztő.* (D) *Valamit hátráltató, megakadályozó.*
(E) *A téveszméihez ragaszkodó, rugalmatlan, önfejű.*
- XX. századi, magyar irodalmi művek címeit adtuk meg anagrammával. Három közülük az **epika** műnemébe tartozik. Melyik ez a három?
(A) *A SZÜLÉSRE PONT MA* (B) *GABI ÉL*
(C) *GEBE BÁLNA TENGERE* (D) *HAT UNT MODEM*
(E) *RÚT RÉMNEK ÁRA*
- Milyen mondatrészek vannak József Attila *Tiszta szívvel* című versének első két versszakában?
(A) *birtokos jelző* (B) *számhatározó* (C) *időhatározó*
(D) *tárgy* (E) *mennyiségjelző*
- Jelöljétek meg az alább idézett mondattal kapcsolatos igaz állításokat!
„*Megesküdtem, hogy költő leszek még akkor is, ha rámeleg az egész életem, és ha az egész világ minden hatalma ellenem jön is.*” (Sinka István)
(A) *A mondat 4 tagmondatból áll.* (B) *Tartalmaz ellentétes mellérendelést.*
(C) *Az 1. tagmondat a főmondat.* (D) *A 2. tagmondat alanya: költő.*
(E) *Van benne birtokos jelző.*

- Jelöljétek meg a felsorolt összetett szavakra vonatkozó igaz állításokat!
ágrólszakadt, fahéj, nemhiába, könyvmoly, tűzoltó, maholnap, messzelátó
(A) *Hat alá- és egy mellérendelő.* (B) *Egy szervesen is van köztük.*
(C) *Az egyik jelentéssűrítő.* (D) *Az előtagok többsége főnév.*
(E) *Az alárendelők egyike jelölt szóösszetétel.*
- Az alábbi öt igéből három egymásnak szinonimája. Melyik ez a három?
(A) *náspángol* (B) *páhol* (C) *abajgat* (D) *gyüszmél* (E) *lazsnakol*
- Azokat az isteneket, istennőket jelöljétek meg, akik valamilyen időjárás jelenséggel felelnek a görög mitológiában!
(A) *Démétér* (B) *Aiolosz* (C) *Hesztia* (D) *Írisz* (E) *Zeusz*
- Hány személyes névmás van összesen az alább idézett mondatban?
„*Amikor emígy kimulattuk magunkat, Gáspár bácsi ismét magához vett engem, és azt mondotta, hogy megmutatja nekem a helyet, ahol a város keletkezett.*” (Tamási Áron: *Ábel Amerikában*)
(A) *1* (B) *2* (C) *3* (D) *4* (E) *5*
- Melyik verssor pentameter?
(A) *„víg leszek én is majd s mint Te, olyan fiatal”* (Radnóti Miklós)
(B) *„Kézen fogva most már nagy angyal vezesse”* (Sinka István)
(C) *„az idő elrohant vérvörös falábakon”* (József Attila)
(D) *„zöld égen libeg álcázott halál”* (Ratkó József)
(E) *„Lefoszlottak rólunk az isten színei”* (Bárd Oszkár)
- Jelöljétek meg a helyesen írt toldalékos tulajdonneveket!
(A) *Tóthtal* (B) *Alexszel* (C) *Ivett-tel* (D) *Szabolccsal* (E) *Rátz-cal*
- Az összes szótag felhasználásával egy szólás rakható ki. Mi a jelentése?
SZIK KAL KOK FEK TYÚ A
(A) *Nagyon szegény.* (B) *Csavargó, hajléktalan.* (C) *Korán nyugovóra tér.*
(D) *Bordélyházba jár.* (E) *Hamar kidől az italozásban.*

A következő feladatot a válaszlapon kijelölt helyén oldjátok meg!

- A *Nyugot* első nemzedékének híresebb költői: Ady Endre, Babits Mihály, Juhász Gyula, Kosztolányi Dezső és Tóth Árpád. Próbáljátok meg összegyűjteni ettől az öt költőtől 16 verscímet egyértelműen jelölve, hogy melyik mű kihez tartozik! (Az nem része a feladatnak, hogy az adott vers történetesen megjelent-e a folyóiratban vagy sem.) Vigyázat: 16-nál több felsorolt vers esetén a javításkor csak az első 16-ot vesszük figyelembe!